

Інформація
про результати виконання Регіональної цільової програми розвитку
та підтримки малого і середнього підприємництва на 2018-2020 роки
та місцевих програм за I квартал 2019 року

Протягом звітнього періоду підтримка підприємництва в області здійснювалась відповідно до заходів Регіональної цільової програми розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва на 2018-2020 роки (далі – Програма), затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 02.04.2018 № 272 (зі змінами від 28.12.2018 № 1065), аналогічних міських і районних програм, реалізації в області законів України: «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», «Про інвестиційну діяльність», «Про адміністративні послуги», інших нормативно-правових актів.

Робота місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування спрямовувалась на забезпечення стабільних умов для створення та функціонування суб'єктів підприємництва, вирішення проблем підприємництва, підвищення ефективності діяльності центрів надання адміністративних послуг, покращання рівня інформаційного забезпечення суб'єктів підприємницької діяльності та надання кваліфікованої консультативної підтримки, навчання та перенавчання незайнятого населення з орієнтацією на заняття підприємницькою діяльністю тощо.

Стан розвитку малого та середнього підприємництва

За інформацією Державної служби статистики України станом на 01.01.2018 в області діяло *21 292 суб'єкти малого та середнього підприємництва* (далі – МСП). У порівнянні з 2016 роком (21 583) загальна кількість суб'єктів МСП зменшилась на *1,3 %*.

В області здійснювали діяльність:

- 3 205 малих підприємств (*на 3 % менше*, ніж показник 2016 року (3 303));
- 199 середніх підприємств (*на 8,3 % менше*, ніж у попередньому році (217));
- 17 888 фізичних осіб-підприємців (у порівнянні з попереднім роком (18 063) цей показник зменшився на *1,0 %*).

У малому та середньому бізнесі було зайнято *108,0 тис. осіб*, що на *10,1 % більше*, ніж у 2016 році (98,1 тис. осіб).

Кількість зайнятих збільшилась:

- на малих підприємствах – *на 5,6 %* та становила 17,1 тис. осіб (у 2016 році – 16,2 тис.);
- на середніх підприємствах – *на 13,8 %* та склала 62,5 тис. осіб (у 2016 році – 54,9 тис.);
- фізичних осіб-підприємців з найманими працівниками – *на 5,1 %* та становила 28,4 тис. осіб (у 2016 році – 27 тис.).

Суб'єктами МСП у 2017 році *реалізовано продукції (товарів, послуг) без ПДВ на суму 36,8 млрд грн*, що більше, ніж у 2016 році

(30,9 млрд грн) на 18,9 %.

Малі підприємства збільшили обсяг реалізації продукції (товарів, послуг), який склав 11,0 млрд грн (у 2016 році – 9,2 млрд грн), на 18,8 %. Середніми підприємствами було реалізовано продукції на суму 19,7 млрд грн, що в порівнянні з показником 2016 року (16,5 млрд грн), більше на 19,4 %. Фізичні особи-підприємці також збільшили обсяг реалізованої продукції на 17,9 %, який становив 6,08 млрд грн.

За інформацією органів місцевого самоврядування та райдержадміністрацій у I кварталі 2019 року в області *за рахунок МСП створено 521 нове робоче місце*. На малих підприємствах створено 114 робочих місць та фізичними особами-підприємцями – 407.

I. Створення сприятливого середовища для розвитку малого і середнього підприємництва

Одним з найбільш дієвих структур, створених органами влади, є центри надання адміністративних послуг (далі – центри). Створення зручних і доступних умов для отримання суб'єктами бізнесових структур та приватними особами адміністративних послуг є пріоритетним напрямком запровадження реформ в Україні. Розширення мережі центрів області та покращання системи надання адміністративних послуг сприяє отриманню суб'єктами МСП швидкого та якісного сервісу за сучасними стандартами.

Станом на 01.04.2019 в регіоні діяв *21 центр, із них: 11 районних, 4 міських та 6 центрів Біловодської, Білокуракинської, Красноріченської, Новопсковської, Троїцької селищних рад і Чмирівської сільської ради, які обслуговують об'єднані територіальні громади* (далі – ОТГ).

Департаментом економічного розвитку торгівлі та туризму облдержадміністрації (далі – Департамент) *щоквартально здійснюється моніторинг діяльності центрів*, за результатами якого розробляються та направляються головам райдержадміністрацій, відповідних міських, селищних та сільських рад рекомендації щодо підвищення ефективності роботи центрів.

Протягом I кварталу через центри області суб'єктам господарської діяльності та громадянам *надано 118,9 тис. адміністративних послуг*. У порівнянні з аналогічним періодом 2018 року цей показник *зріс майже в 2 рази*. В середньому за місяць через центри надавалося 39,6 тис. адміністративних послуг.

Найбільша кількість видів послуг надавалась:

- серед міських центрів – через Сєвєродонецький центр (164);
- серед районних – Новопсковський та Попаснянський (по 110);
- серед центрів ОТГ – Біловодський (134).

Через центри надаються найбільш важливі для громадян адміністративні послуги: з державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців; речових прав на нерухоме майно; громадських формувань; з реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання/перебування особи; послуги Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру та Державної міграційної служби України (ДМС).

З метою надання через центри області послуг з оформлення та видачі документів, що дають право громадянину України на виїзд за кордон та містять безконтактний електронний носій, у минулому році придбано 22 комплекти обладнання для оформлення та видачі паспортних документів для 16 центрів.

Надання паспортних послуг вже *запроваджено через 7 центрів, у тому числі у I кварталі* через Білокуракинський, Новопокровський селищні центри та Попаснянський районний.

Фахівцями Департаменту на постійній основі надається інформаційно-консультативна допомога працівникам райдержадміністрацій, органів місцевого самоврядування, об'єднаних територіальних громад з питань створення та діяльності центрів, налагоджена співпраця з міжнародними організаціями та програмами, які діють на території області у напрямку реформування адміністративних послуг та підтримки центрів.

Крім того, в області сформована *інфраструктура підтримки підприємництва, яка станом на 01.04.2019, представлена: 9* бізнес-центрами, 13 інформаційно-консультативними установами.

При облдержадміністрації створена регіональна рада підприємців. В регіоні діють *38 громадських організацій підприємців*, із них 5 зареєстровані на регіональному рівні.

При міських радах міст обласного значення та райдержадміністраціях створені та працюють *20 консультативно-дорадчих органів:*

- 4 ради підприємців – при Кременській, Новоайдарській, Сватівській та Старобільській райдержадміністраціях;

- 2 галузеві ради підприємців – при Рубіжанській міській раді та Станично-Луганській райдержадміністрації;

- 4 координаційні ради з питань розвитку підприємництва – при Лисичанській, Рубіжанській, Сєвєродонецькій міських радах та Старобільській райдержадміністрації;

- 7 робочих груп з питань сприяння розвитку малого підприємництва – при Білокуракинській, Кременській, Міловській, Новопокровській, Попаснянській, Станично-Луганській і Троїцькій райдержадміністраціях;

- 3 інших консультативно-дорадчих органів з питань підприємництва – при Станично-Луганській і Старобільській райдержадміністраціях.

II. Покращання доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансування та інвестиційна підтримка

Орієнтовні обсяги фінансування на реалізацію заходів Програми склали 59 460,5 тис. грн, із них з обласного бюджету – 44 670,0 тис. грн, інших джерел – 14 790,5 тис. грн.

Протягом I кварталу на реалізацію заходів Програми фактично використано 621 тис. грн з інших джерел. Кошти направлені на:

- надання одноразової виплати по безробіттю 14 особам для відкриття власної справи за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття – 361,3 тис. грн;

- професійне навчання для самостійної зайнятості та подальшого

працевлаштування у сфері малого бізнесу за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття – 249,2 тис. грн;

– організацію та проведення ДП «Луганськстандартметрологія» навчальних семінарів у сфері харчової промисловості – 1,5 тис. грн;

– організацію та проведення ГО «Агенція стійкого розвитку», м. Щастя зустрічей з представниками бізнесу та надання індивідуальних консультацій щодо започаткування, розвитку та специфіки організації роботи соціального підприємництва – 9 тис. грн.

З початку року на реалізацію міських і районних програм розвитку та підтримки підприємництва використано 1 406,3 тис. грн. Із місцевих бюджетів кошти не використовувались.

В регіоні діють 13 банків, головні офіси яких розташовані у м. Києві, та 123 відокремлені підрозділи таких банків. Банківськими установами області здійснюється кредитна підтримка суб'єктів МСП. У поточному році відділеннями ПАТ «Державний ощадний банк України» та АТ КБ «Приватбанк» надано 106 суб'єктам підприємництва кредитів на суму 18,5 млн грн.

Відповідно до Порядку використання коштів обласного бюджету, передбачених на часткову компенсацію відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва (далі – Порядок), *суб'єкти підприємництва на конкурсних умовах отримали з обласного бюджету фінансову підтримку у сумі 500,0 тис. грн.*

З метою вдосконалення механізму проведення конкурсного відбору суб'єктів МСП для отримання часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами, Департаментом *проводиться робота щодо внесення відповідних змін до Порядку.* Зокрема, передбачається скорочення переліку документів, які подаються на конкурс позичальниками, та розширення критеріїв їх оцінки для більш об'єктивного визначення переможців конкурсу.

У другому півріччі поточного року для надання фінансової підтримки суб'єктам МСП *планується виділити з обласного бюджету 1 млн грн.*

Крім того, у минулому році затверджено Порядок надання фінансової підтримки з обласного бюджету для реалізації інвестиційних проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва, спрямованих на створення нових робочих місць. *Цей механізм фінансової підтримки не запроваджувався у зв'язку із дефіцитом обласного бюджету.*

Разом із тим через центри зайнятості області *отримали одноразову виплату допомоги по безробіттю та відкрили власну справу 14 безробітних осіб, з них 2 учасника антитерористичної операції. Підтримано 14 бізнес-проектів безробітних на загальну суму 361,3 тис. грн.* Для своєї підприємницької діяльності вони обрали виробництво хліба та хлібобулочних виробів, розведення великої рогатої худоби молочних порід, оптову та роздрібну торгівлю, сферу бухгалтерського обліку та аудиту, надання послуг перукарнями та салонами краси тощо.

В області проводяться заходи направлені на інвестиційну підтримку МСП та залучення міжнародної технічної допомоги.

Так, для створення сприятливих умов розвитку підприємництва на селі 21-23 березня в м. Львові відбулась *X Міжнародна агропромислова виставка та форум розвитку фермерства «Агропорт Захід Львів 2019»* за підтримки продовольчої сільськогосподарської організації ООН FAO в Україні. Серед ключових тем – тваринництво, рослинництво, вирощування органічної продукції, ягід, овочівництво, садівництво, рибне господарство. Делегація Луганської області представлена керівниками 7 фермерських господарств та кооперативів.

Спільно з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) організовано зустріч з представниками бізнесу (14 підприємств області) на тему «Європейський банк реконструкції та розвитку: фінансовий партнер для представників малого та середнього бізнесу» (м. Северодонецьк), на якій представлено короткий огляд діяльності ЄБРР в Україні та розглянуті можливості і критерії участі підприємств у грантових та кредитних програмах.

З метою залучення суб'єктів МСП до участі у конкурсних відборах на отримання грантів для розвитку бізнесу та міжнародної технічної допомоги Департаментом на власній веб-сторінці у розділі «Підприємництво» (підрозділ «На допомогу підприємцю») розміщується корисна для підприємців інформація.

Так, до бізнесових структур доводилась *інформація про можливу участь у тренінгах та отримання грантової допомоги* на розширення власного бізнесу в рамках проекту «Зміцнення самозабезпечення внутрішньо переміщених осіб та громад, що постраждали від конфлікту в Україні» Міжнародної організації з міграції (МОМ).

Налагоджена співпраця з міжнародними організаціями та програмами, які діють на території області. Як результат, у минулому році *гранти отримали 177 суб'єктів підприємницької діяльності області: 27 – від Норвезької ради у справах біженців (NRC), 15 – від Програми розвитку ООН в Україні, 135 – від Данської ради у справах біженців (DRC).*

У січні *Громадська організація «Агенція стійкого розвитку» міста Щастя* провела зустріч з підприємцями та мешканцями міста і прилеглих населених пунктів, які планують започаткувати власну справу, з питань розвитку соціального підприємництва. Протягом кварталу 5 зацікавлених осіб отримали індивідуальні консультації щодо специфіки організації роботи соціального бізнесу.

Агенцією регіонального розвитку Луганської області (далі – Агенція) надавались *консультації суб'єктам МСП* щодо підтримки сімейних фермерських господарств з питань державної реєстрації, оподаткування та фінансування з боку держави.

Агенція виступила з ініціативою створення короткострокового навчального курсу «Школа Фермерства» та отримала підтримку з боку міжнародних донорських організацій. Майбутній навчальний проект стане значним поштовхом для створення сімейних фермерських господарств, адже курс буде наповнений модулями з тваринництва, рослинництва, новітніх агро-технологій, використання відновлюваної енергетики, а також модулем з бізнес-планування та кооперації.

Для насичення споживчого ринку основними продовольчими товарами в містах та районних центрах області регулярно проводяться ярмаркові заходи, на яких реалізується сільськогосподарська продукція. З початку року було проведено 226 ярмаркових заходів, на яких реалізовано 815,9 тонн продукції на суму 15,5 млн грн.

III. Інформаційно-консультаційне забезпечення та популяризація підприємництва

З метою стимулювання розвитку професійних навичок, самостійності, пізнавальної активності підприємців та вивчення нагальних питань в регіоні проведено низку заходів за участі суб'єктів бізнесу.

Протягом лютого-березня представники департаментів: економічного розвитку, торгівлі та туризму, освіти і науки облдержадміністрації, центрів зайнятості регіону, професійно-технічних училищ спільно зі спеціалістами Програми ПРООН «Відновлення та розбудова миру в Україні» взяли участь у 15 виїзних зустрічах до міст та районів області на тему: «Вивчення проблем розвитку підприємництва, зайнятості населення та розвитку професійної освіти молоді та дорослих в містах та районах Луганської області», учасниками яких були суб'єкти підприємницької діяльності.

Результати роботи проведених зустрічей будуть покладені в основу здійснення конкретних заходів щодо стимулювання розвитку підприємництва, покращення доступу до фінансових ресурсів, навчання підприємців, у тому числі за підтримки Програми ПРООН «Відновлення та розбудова миру в Україні».

Спеціалістами ДП «Луганський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» (далі – ДП «Луганськстандартметрологія») у сфері харчової промисловості проведено 4 навчальні семінари:

- 22 січня та 13 лютого – 2 семінари на тему: «Актуальні питання впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів відповідно з вимогами ДСТУ ISO 22000:2007» (23 учасники);

- 15 лютого – «Основні вимоги до систем управління якістю згідно ДСТУ ISO 9001:2015 та проведення внутрішніх аудитів» (6 осіб);

- 11 березня – «Вимірювальні та випробувальні лабораторії: вимоги та рекомендації щодо здійснення робіт» (7 учасників).

14 березня у м. Северодонецьк за участі малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції та фермерів відбулась науково-практична конференція з питань особливостей проведення комплексу весняно-польових робіт. В рамках заходу надано методичні рекомендації щодо догляду за посівами озимих та ярих ранніх культур, раціонального використання земель, визначення посівної якості насінневого матеріалу, виробничої та фітосанітарної безпеки та розглянуті питання щодо створення системи інформаційно-консультаційного забезпечення агровиробництва, надання банківських послуг для аграріїв.

На офіційному веб-сайті облдержадміністрації та веб-сторінці Департаменту створено і постійно оновлюються розділи: «Підприємництво», «Адміністративні послуги» та «Регуляторна політика», на яких розміщується для

підприємницьких структур необхідна та корисна інформація. Окремі розділи з питань підприємницької діяльності створені та оновлюються на офіційних веб-сайтах райдержадміністрацій та міських рад міст обласного значення.

Так, на веб-сторінці Департаменту розміщено *2 інформаційні повідомлення про можливу участь суб'єктів МСП у:*

- навчанні підприємців та стартапів із Донеччини та Луганщини в Академії краудфандингу 2019, що реалізується ПРООН в Україні та CookEd agency за підтримки Європейського Союзу;

- ярмаркових заходах з презентацією на тему: «Фінансування малого та середнього бізнесу лізинговими компаніями», які проводились в 10 містах України з 23 січня по 16 квітня.

Водночас Департамент постійно інформує представників бізнесу про можливу співпрацю з українськими та міжнародними компаніями і підприємствами. Зокрема, на веб-сторінці Департаменту *розміщено інформацію* про міжнародний Експо-конгрес «Бізнес для Розумних Міст» (29-31 січня, м. Київ), програма якого передбачає виступи представників бізнес-спільноти на тему «Реальні проекти та механізми їх практичної реалізації».

Для інформування підприємців про вільні приміщення Департаментом створено та оновлюється *обласний реєстр вільних приміщень* державної та комунальної власності, що пропонуються для викупу або передачі в оренду суб'єктам підприємництва для здійснення ними підприємницької діяльності. Реєстр розміщено на веб-сторінці Департаменту у розділі «Підприємництво» (підрозділ «На допомогу підприємцю»).

Станом на 01.04.2019 в області *налічувалося 285 вільних нежитлових приміщень* державної та комунальної власності загальною площею 72,8 тис. м², із них у містах – 12,6 тис. м², районах – 60,2 тис. м². Підприємницьким структурам протягом I кварталу *передано в оренду 109 приміщень* загальною площею 53,8 тис. м² та у власність – 1 приміщення загальною площею 15,9 тис. м².

Департаментом розроблена та постійно оновлюється *база даних інвестиційних ресурсів області «Зручно. INVESTBASE»*, яка розміщена на головній сторінці офіційного сайту облдержадміністрації. База даних наповнена актуальними даними, містить інформацію щодо вільних земельних ділянок, у тому числі і промислового призначення, об'єктів нерухомості, об'єктів Фонду державного майна України, водних ресурсів, наявних корисних копалин, сировини для переробки, трудового потенціалу та комерційні пропозиції.

Суб'єкти МСП залучаються до регіональних (місцевих) замовлень за рахунок бюджетних коштів. У звітному періоді до участі було залучено *367 суб'єктів* малого підприємництва. За результатами *укладено 621 договір* на суму *54,3 млн грн*.

Для підвищення кваліфікації персоналу підприємств регіону, опанування нових вимог законодавства у сфері стандартизації, метрології, сертифікації та оцінки відповідності спеціалістами ДП «Луганськстандартметрологія» надано *27 консультації* суб'єктам МСП.

На базі Сєверодонецького міського та Старобільського районного центрів

зайнятості здійснюють діяльність Консалтингові центри, якими постійно удосконалюється система інформаційного та консультаційного обслуговування осіб з питань організації та провадження підприємницької діяльності.

Консалтинговими центрами надано 173 індивідуальні та 2 групові консультації, проведено 11 заходів (семінарів, круглих столів, «Днів відкритих дверей») для 174 роботодавців, 11 заходів для 120 безробітних.

Для оперативного вирішення актуальних питань, які стосуються підприємницької діяльності, в області працюють «гарячі лінії» для підприємців, утворені при міських радах міст обласного значення та райдержадміністраціях. На «гарячі лінії» від підприємців надійшло 85 звернень, на які було надано роз'яснення.

Також здійснює свою діяльність державна установа «Луганський обласний контактний центр», основними завданнями якого є: сприяння вирішенню питань, з якими громадяни, в тому числі й підприємці, звертаються до органів державної та місцевої влади, шляхом надання консультативно-правових послуг відповідно до чинного законодавства.

При райдержадміністраціях працюють 12 виїзних консультаційних пунктів з питань організації підприємницької діяльності у сільській місцевості. С початку року ними здійснено 36 виїздів та надано 103 консультації.

Робота консультаційних пунктів направлена на залучення сільського населення області до підприємницької діяльності, створення нових робочих місць.

IV. Навчання, підготовка та перепідготовка кадрів для сфери підприємництва

Центрами зайнятості області проводилася робота з формування груп з числа безробітних громадян на навчання для самостійної зайнятості та подальшого працевлаштування у сфері малого бізнесу. Протягом січня-березня за курсом «Основи бізнес-планування» направлено на навчання 17 осіб, з них: 3 учасника АТО, 1 внутрішньо переміщена особа.

На навчання за професіями «Продавець продовольчих товарів», «Продавець непродовольчих товарів», «Манікюрник», «Перукар (перукар-модельєр)», «Візажист», «Кухар», «Кондитер», «Швачка», «Кравець», «Маляр», «Адміністратор», «Електрогазозварник», що сприяють започаткуванню власної справи, направлено 89 безробітних.

Загалом центрами зайнятості області протягом січня-березня проведено 85 навчальних семінарів, тренінгів, у яких взяли участь 1 122 особи.

Спеціалістами служби зайнятості із залученням кваліфікованих тренерів-психологів проведено 20 тренінгів: «Як започаткувати власну справу або формула успіху для підприємця», «Психологічна мотивація молоді до започаткування власної справи», «Сучасний підхід до пошуку роботи», «Бізнес-планування», «Від самопізнання до самореалізації» для 223 осіб.

З метою орієнтації на самозайнятість міськими та районними центрами зайнятості проведено 24 групові заходи «Презентації професій» для 322 безробітних громадян та 41 інформаційний семінар «Як розпочати свій

бізнес?»), участь у яких взяли 577 осіб.

Луганською обласною службою зайнятості вжито заходів щодо інформування населення про можливість започаткування власної справи. Так, з цією метою у інформаційних секторах центрів зайнятості області функціонують куточки «Розпочніть власну справу» для майбутніх підприємців, де розміщена інформація щодо різних аспектів ведення підприємницької діяльності. Для візуалізації досвіду успішних підприємців з числа колишніх безробітних, заведені та оновлені фотоальбоми «Історія мого успіху» (з історіями створення власного бізнесу).

В регіоні здійснюються заходи щодо залучення сільського населення до підприємницької діяльності.

Спеціалістами Міжнародного Комітету Червоного Хреста у м. Попасна проведено два семінари з питання створення / розвитку бізнесу, Данської Ради у справах біженців – один.

Норвезька рада у справах біженців за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Норвегії *розпочала проект з розвитку потенціалу сільських організацій у Новоайдарському, Попаснянському, Станично-Луганському, Кременському, Старобільському, Біловодському та Сватівському районах Луганської області. Участь у тренінгах та конкурсі грошових грантів можуть взяти сільськогосподарські кооперативи, асоціації та незареєстровані ініціативні групи.*

В м. Старобільську за підтримки міжнародної фінансової корпорації IFC і World Bank Group *відбувся тренінг для фермерів на тему: «Управління фінансами сільськогосподарських підприємств», в якому взяли участь 19 осіб. В межах заходу розглядалися питання підвищення ролі та особливості застосування фінансових інструментів (позик, страхування, аграрних розписок) в діяльності сільськогосподарських підприємств малого і середнього аграрного бізнесу.*

На базі ГО «Кременська бізнес-асоціація» для підприємців сільських територій постійно проводяться *дорадчі консультації з питань змін в оподаткуванні, щодо розробки бізнес-планів та фандрейзингу.*

Із запланованих 20 заходів Програми реалізовано 3, знаходяться на стадії реалізації 17.

Протягом I кварталу на реалізацію заходів Програми фактично використано 621 тис. грн або 1,04 % до запланованого обсягу фінансування.

Одноразову виплату допомоги по безробіттю у сумі 361,3 тис. грн отримали та відкрили власну справу 14 безробітних осіб.

Підприємницьким структурам передано в оренду 109 приміщень загальною площею 53,8 тис. м² та у власність – 1 приміщення загальною площею 15,9 тис. м².

До участі у регіональних (місцевих) замовленнях залучено 367 суб'єктів малого підприємництва. За результатами укладено 621 договір на загальну суму 54,3 млн грн.

Підприємці області були учасниками X Міжнародної агропромислової виставки та форум розвитку фермерства «Агропорт Захід Львів 2019», а також

науково-практичної конференції з питань особливостей проведення комплексу весняно-польових робіт.

Протягом дії Програми організовано та проведено для підприємницьких структур області 17 зустрічей на тему: «Вивчення проблем розвитку підприємництва, зайнятості населення та розвитку професійної освіти молоді та дорослих в містах та районах Луганської області», щодо участі підприємств у грантових та кредитних програмах та з питань розвитку соціального підприємництва, а також одну конференцію щодо особливостей проведення комплексу весняно-польових робіт і 4 семінари у сфері харчової промисловості.

Реалізація Програми сприяла створенню в області нових робочих місць.

За інформацією органів місцевого самоврядування та райдержадміністрацій у I кварталі 2019 року в області за рахунок МСП створено 521 нове робоче місце.